

LUND UNIVERSITY

Musikevenemang i naturen

Sandgren, Patrik

Published in:

Naturen för mig : nutida röster och kulturella perspektiv

2014

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Sandgren, P. (2014). Musikevenemang i naturen. I K. Ek-Nilsson, L. Midholm, A. Nordström, K. Saltzman, & G. Sjögård (Red.), *Naturen för mig : nutida röster och kulturella perspektiv* (s. 289-292). Institutet för språk och folkminnen.

Total number of authors:

1

General rights

Unless other specific re-use rights are stated the following general rights apply:

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research.
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Read more about Creative commons licenses: <https://creativecommons.org/licenses/>

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

LUND UNIVERSITY

PO Box 117
221 00 Lund
+46 46-222 00 00

Ringdans i skogslänta. Skåne omkring år 1920. Foto: Martin Svensson.

Musikevenemang i naturen

Patrik Sandgren

När jag som ung var med i scouterna och senare i Fältbiologerna, så sjöng och spelade vi ibland i naturen, exempelvis vid lägerelden. Det blev stundtals något rituellt över det hela. På liknande sätt har människor i många olika kulturella sammanhang försökt känna av naturens stämningar med hjälp av musik. Att musicera eller lyssna till musik ute i naturen är inte någon ny företeelse. I tiden ligger emellertid idéer och nätverk som strävar efter att tillgängliggöra musik som uppförs i naturen för nutida stadsbor.

I anknytning till forskningsprojektet *Naturen för mig* har jag genomfört deltagandeobservationer av evenemang i naturen knutna till Natur- och kulturbussen; en verksamhet ledd av Region Skåne i samarbete med Regiontrafiken och flera skånska kommuner. En grundtanke med konceptet är att människor bosatta i tätorterna ska kunna ta del av den skånska naturen utan att ha tillgång till bil. Aktiviteterna äger rum under den ljusare delen av året, från mitten av april till och med oktober och är förlagda till både helger och vardagar. Upplevelserna är normalt gratis, utöver den vanliga taxan för färdbiljett. Framst dokumenterade jag bussturer med inslag av musik, men även mer ordinära naturaktiviteter, som en

tur till Härkeberga naturreservat en måndag i juni 2010, då de sex deltagarna under en guidad vandring bland annat fick se skogsödda, lära att nässlor bara bränns på ovansidan av bladen, äta egen medhavd matsäck samt höra ljudet av en större hackspett som aldrig sågs.

En lördag i juni 2010 deltog jag i ett evenemang med utpräglat musiktema, vid Arriesjön utanför Malmö. I Natur- och kulturbussens program beskrevs det som ett samarbete med musikprojektet *Urljud*, vilka spelar i naturen och strävar efter att rekonstruera eller skapa "soundscape" med hjälp av vad som skulle kunna klassificeras som mer ursprungliga instrument, likt träblock och didgeridoo: "Vid lilla dammens biotop på

toppen av Riseberget framträder ett unikt ljudlandskap. Här spelas en konsert, en naturkomposition som vill ge lyssnaren en känsla av distans och samtidigt intimitet”.

Konserten hade samlat en handfull åhörare. Publiken fick ta plats vid sjöns strand, exempelvis på medhavd filt. Det fanns ingen scen och det var svårt att urskilja de två musikerna som rörde sig i buskagen. Musiken var ganska anspråkslös, hade ingen påtaglig början eller slut och fordrade kanske heller ingen omedelbar publikkontakt. Ett annat och kanske mer oplanerat inslag var att Svenska Labradorklubben samtidigt hade övning i området. Urljudsmusiken blandades därför med ljud från visselpipor och rop från hundtränarna. Resultatet blev en lätt kakofoni, ihop med fågelsång och andra befintliga naturljud.

En söndag i maj 2012 besökte jag Kristianstads vattenrike för att lyssna på kören Trekvart. Tilldragelsen, som möjligen doftade en smula

upplevelseindustri, ingick i konsertserien *Musik i Redet* som Kristianstads kommun arrangerade i samarbete med Musik i Syd och Studieförbundet. Kören sjöng i Vattenriktets Naturum, på en utomhusplattform av trä byggd på pålar i Helge å, i princip mitt i Kristianstad, fast ändå naturnära. Konserten hade samlat cirka 150 åhörare, och många föreföll tillresta med bil istället för buss, för bilparkeringen var välfylld. Kören uppträdde med ett fågeltema, de sjöng populära visor som på något sätt inkluderade fåglar, härjade fågelljud och ömsom skojade ömsom upplyste om fågelskådning. Publiken satt på anvisade platser och applåderade efter inslagen. Näktergalen sjöng i bakgrunden och ett gräsandspar simmade förbi och snattrade närvarande.

En lördagkväll i augusti 2012 gästade jag Häckeberga kvarnruin utanför Genarp för ytterligare ett evenemang med musiktema. Kvarnen vid Höje å har anor från åtminstone tidigt 1600-tal, och här anordnar föreningen Musik

*Natur- och kulturbussen.
Hemresa, Häckeberga 2010.
Foto: Patrik Sandgren.*

Kören Trekvart med gula gummihandskar på fötterna framförande folkvisan Hönsafötter och gulerötter. Naturum i Kristianstad 2012. Foto: Patrik Sandgren.

vid vattenmöllan sedan sex år en lokal minifestival med samma namn. Årets festival hade samlat en blandad publik om cirka 300 personer, många sannolikt från trakten som gått eller cyklat. För musiken stod tjejrockbandet VA!, stråkkvartetten Vindla samt världsmusikbandet Faela. Åtminstone en del av artisterna hade regional förankring. Ljusdesigner Hans-Olof Tani hade smyckat området med en ljusinstallation för visuell upplevelse i lag med musiken, jämsides en utställning av måleri av Gunnar Ottos-

son i själva ruinen. Kvällen föregicks av möjligheten att följa med på en guddad natur- och kulturvandring i omgivningarna.

Konserten rubricerades ”picknickkonsert” i musikföreningens program, vilket kan föra tankarna till friluftskonserter och basarer omkring förra sekelskiftet med exempelvis blåsorkester. Det var formellt gratis men publiken ombads lägga frivillig entré i en hatt som vid äldre tiders ”skrammelbal” på logen. Scenen låg relativt nära ån. Åhörarna kunde välja att röra sig fritt

i området och på lite avstånd höra musiken som ackompanjerades av åns porlande och vårtbitarnas filande.

De ovan beskrivna händelserna syftade alla till att erbjuda upplevelser i samklang med naturen och på lättåtkomliga platser. Samtidigt kan de urskiljas som demokratiskt och pedagogiskt färgade evenemang utan omedelbara kommersiella undertoner. De riktar sig dessutom främst till stadsbundna människor och i synnerhet till

dem som inte förfogar över bil. Företeelsen kan jämföras med idealistiska idéer om naturen som en välgörande plats. Dessa tankegångar går tillbaka åtminstone till upplysningstiden, genom naturromantiken, och sammanvigs idag med ökande medvetenhet om hälsa och inte minst värnandet om ekologi och miljö, även om inte alla besökarna använde sig av kollektivtrafiken i de beskrivna fallen.

Referenser

Texten bygger på deltagande observationer av musikevenemang associerade med Natur- och kulturbussen. Fälтарbetena utfördes åren 2010–2012 i anknytning till projektet *Naturen för mig*. Materialet finns arkiverat i Skånes musiksamlingar och Bildarkivet vid Folklivsarkivet i Lund.

Mer information om de olika evenemangen går att finna på internet:

Naturrum Vattenriket: <http://www.vattenriket.kristianstad.se/naturum/>

Musik vid vattenmöllan: <http://www.musikvidvattenmollan.se/>

Natur- och kulturbussen: <http://www.naturochkulturbussen.se>